

Kongelig gull og smaragder

Aftenposten 30.12.06, Thorleif Andreassen: "Familien Anker har begynt å gi kjærkomne gaver til "Eidsvoll 1814". Også unike gjenstander gitt familien av Carl Johan. I høst mottok Eidsvoll 1814 portretter av Carsten Ankers sønn, Erik og hustruen Betzy Anker. Ekteparet bodde i Eidsvollsbygningens søndre fløy etter at Carsten Anker gikk konkurs. Museet vil fokusere på disse to. Betzy som var hoffdame hos Carl Johans kone, Desiré, fikk smykker og andre gaver av den svensk-norske kongen. Eidsvoll 1814 er i dialog med Anker-familien om å overta noen av disse gavene, blant annet et *gullkors med smaragder.*"

Smaragder til Eidsvoll lyder unektelig spennende. Spørsmålet reiser seg: Kan de opprinnelig komme fra Byrudgruvene? Lite trolig. Dette må være laget i tiden før det var drift der, Carl Johan døde i 1844. Sannsynlig forklaring kan være at smykket, eller bare de slepne stenene, var noe han hadde med seg tilbake fra felttoget i Russland (1813-14). Tsaren hadde godt med smaragder fra egne forekomster. Trolig var smaragdene en del av premien for å ha vært med på å ha nedkjempet Napoleon. Resten av premien var Norge. I slutten av mai i 1814 var han tilbake i Sverige og kunne konsentrere seg om forholdet til de «opprørske» nordmennene. Nordmennene nektet å godkjenne Kielfreden, vedtok Eidsvoll-grunnloven og valgte den danske kronprinsen Christian Frederik til konge. Da krysset Carl Johan den svensk-norske grensen, og etter en kort krig gikk nordmennene med på å velge Carl XIII til konge, med Carl Johan som tronfølger. Og det ordnet seg greit etterhvert, Carl Johan ble en svært populær konge. Smaragdene håper vi at vi kan få komme tilbake til. Men se på denne; ørepynt med smaragd,

laget av en av Ruslands mest anerkjente juvelerer, Bolin i St.Petersburg ca. 1880. Se ellers på Russlands største råsmaragdstykke på side 49. *ghw*